

LBRIS | We know
books

ISAAC
ASIMOV

Sfârșitul eternității

Traducere din limba engleză
și note de Iulia Anania

PALADIN

TEHNICIANUL

Andrew Harlan intră în cronoscaf. Acesta era perfect rotund și încăpea lejer într-un tunel vertical format din tije distanțate ce străluceau într-o ceață invizibilă, la aproape doi metri deasupra lui Harlan. Bărbatul acționează comenzile și mișcă maneta de pornire, ce funcționa lin.

Cronoscaful nu se urni.

Harlan nici nu se așteptase să o facă. Bănuise că nu se va mișca; nici sus-jos, nici stânga-dreapta, nici în față sau în spate. Și totuși, spațiile goale dintre tije se topiseră într-un vid cenușiu, solid la atingere și, cu toate acestea, imaterial. Mai exista, *de asemenea*, și fiorul ușor din măruntaie, senzația (psihosomatică?) vagă de amețelă care îi spunea că tot ce conținea cronoscaful, inclusiv persoana lui, zorea prin timp, spre Eternitate.

Se îmbarcase în cronoscaf în S 575, baza de operațiuni ce îi fusese repartizată cu doi ani mai devreme. La momentul acela, S 575 era cel mai îndepărtat viitor în care călătorise vreodată. Acum se deplasa spre S 2456.

În circumstanțe obișnuite, s-ar fi simțit nițel descumpănit de această idee. Secolul său nativ era departe în trecut, S 95, ca să fim mai exacti, o epocă extrem de restrictivă în privința energiei atomice, vag rustică, atașată de lemnul natural ca material de construcții, exportând anumite tipuri de băuturi distilate către aproape oriunde în timp și importând semințe de trifoi. Chiar dacă Harlan nu mai fusese în S 95 de când începuse formarea specială și devenise novice

la vârsta de cincisprezece ani, la mutarea cuiva de „acasă” în extratimp exista întotdeauna sentimentul nostalgiei. În S 2456 avea să se afle la aproape două sute patruzeci de milenii distanță de timpul lui nativ, iar asta însemna o distanță respectabilă chiar și pentru un Etern călit.

Așa s-ar fi petrecut lucrurile în circumstanțe obișnuite, dar, în acest moment, Harlan nu prea avea dispoziția de a se gândi la orice altceva în afara faptului că documentele îi atârnau grele în buzunar, iar el era încordat și puțin confuz.

Gesturile mecanice ale mâinilor opriră cronoscaful în mod corect și în secolul potrivit.

Era ciudat ca un tehnician să se simtă tensionat în legătură cu ceva. Cum spusese cândva instructorul Yarrow: „Mai presus de toate, un tehnician trebuie să fie imperturbabil. Schimbarea realității pe care o inițiază poate afecta viețile a până la cincizeci de miliarde de oameni. Un milion sau mai bine dintre ei pot fi atât de drastic afectați, încât să fie considerați indivizi noi. În aceste condiții, o încărcare emoțională suplimentară este un handicap clar”.

Harlan își alungă din minte tonul sec al profesorului său, scuturând din cap cu o mișcare aproape furioasă. Pe vremea aceea nu și-ar fi închipuit niciodată că el însuși avea talentul aparte pentru poziția respectivă. Dar până la urmă îl ajunsese emoția. Nu pentru cincizeci de miliarde de oameni. De ce i-ar fi păsat timpului de cincizeci de miliarde de inși? Era vorba despre unul singur. O singură persoană.

Deveni conștient de oprirea cronoscafului și, făcând cea mai mică pauză cu putință pentru a-și aduna gândurile și a dobândi starea sufletească rece, detașată, pe care trebuie să o aibă un tehnician, ieși. Cronoscaful pe care îl părăsea nu era, desigur, același în care se îmbarcase, adică nu era compus din aceiași atomi. Nu se îngrijoră în legătură cu asta mai mult decât ar fi făcut-o oricare alt Etern. Interesul deosebit pentru latura *mistică* a călătoriei în timp, în loc de

simpla ei existență, era marca novicelui și a nou-venitului în ale eternității.

Se opri din nou la perdeaua foarte subțire de non-spațiu și non-timp care îl separa de Eternitate, pe de o parte, și de Timpul obișnuit, pe de alta.

Aceasta avea să fie, pentru el, o secțiune complet nouă a eternității. Știa despre ea la modul general, firește, pentru că se uitase în *Manualul temporalității*, totuși nu exista niciun substituent pentru impresia reală, așa că se pregăti pentru șocul inițial al ajustării.

Reglă comenzile, o chestiune simplă la trecerea în Eternitate (și una foarte complicată la trecerea în Timp, un gen de trecere care era, în consecință, mai puțin frecvent). Pășii prin perdea și, din cauza strălucirii, strânse pleoapele. În mod reflex, ridică mâna pentru a-și proteja ochii.

În fața lui se afla un singur om. La început, Harlan nu-l putu zări decât încețoșat.

Bărbatul zise:

— Sunt sociolog Kantor Voy. Presupun că dumneata ești tehnician Harlan.

Harlan încuviință din cap și spuse:

— Mărite Timp! Genul ăsta de ornamentație nu este ajustabil?

Voy privi în jur și rosti îngăduitor:

— Te referi la peliculele monomoleculare?

— Cu siguranță.

Manualul le menționa, dar nu amintea nimic despre o *astfel* de erupție de reflexii ale luminii.

Harlan simți că iritarea lui e destul de rezonabilă. Ca majoritatea secolelor, S 2456 era orientat spre materie, așa că avea dreptul să se aștepte la o compatibilitate de bază chiar de la început. Nu urma să aibă nimic din confuzia absolută (pentru oricine născut ca orientat spre materie) a vortexurilor energetice din S 300 sau a dinamicii de câmp

din S 600. În S 2456, spre confortul Eternului mediu, materia era folosită pentru tot, de la pereți, la piuneze.

Fără îndoială, exista materie și materie. Nativul unui secol orientat spre energie nu și-ar fi dat seama de asta. Pentru el, toată materia ar fi putut apărea ca variații minore ale unei teme grosolane, apăsătoare și barbare. În schimb, pentru Harlan cel orientat spre materie, existau lemn, metal (subdiviziuni: greu și ușor), plastic, silicați, beton, piele și așa mai departe.

Dar materie care să fie alcătuită exclusiv din oglinzi?

Aceasta a fost prima lui impresie despre S 2456. Toate suprafețele reflectau lumina și scânteiau. Totul părea complet neted; efectul unei pelicule monomoleculare. Și reflexia repetată la nesfârșit a propriei sale persoane, a sociologului Voy, a tot ceea ce vedea, în detaliu sau în totalitate, din toate unghiurile, ducea la o confuzie halucinantă, care-i provoca vertijuri.

— Îmi pare rău, spuse Voy, este obiceiul acestui secol, iar secțiunea atribuită lui recomandă adoptarea obiceiurilor, când sunt utile. După o vreme o să te obișnuiești.

Voy mergea rapid deasupra picioarelor în mișcare ale unui alt Voy, întors cu capul în jos sub podea, care își potrivea perfect pașii cu ai lui. Se întinse și coborî un indicator capilar, pe o scală în spirală, până la punctul zero.

Reflexiile dispărură și lumina exterioară se estompă. Harlan simți cum lumea i se așază la loc pe făgaș.

— Însoțește-mă, te rog, zise Voy.

Harlan îl urmă, prin coridoare pustii despre care știa că fuseseră, cu doar câteva clipe înainte, un haos de lumină și reflexii fabricate, în susul unei rampe, printr-o anticameră, într-un birou.

În scurta lor deplasare nu văzură nicio ființă omenească. Harlan era atât de obișnuit cu asta, i se părea de la sine înțeles, încât ar fi fost surprins, aproape șocat, dacă ar fi întrezărit

o siluetă umană îndepărtându-se grăbită. Fără îndoială că se răspândise vestea sosirii unui tehnician. Chiar și Voy păstra o anumită distanță și când, din greșală, mâna lui Harlan se atinse de mâneca sociologului, acesta se retrase, tresărind vizibil.

Harlan rămase ușor surprins de sentimentul de amărăciune pe care îl resimți. Crezuse că își construise în jurul sufletului o carapace mai groasă, mai puțin sensibilă. Dacă se înșelase, dacă acea carapace se subțiasse, atunci nu exista decât un singur motiv.

Noÿs!

Sociologul Kantor Voy se aplecă spre tehnician într-un mod care părea suficient de amical, dar Harlan observă imediat că se aflau la capetele opuse ale unei mese destul de lungi.

— Mă bucur că un tehnician cu reputația dumitale e interesat de mica noastră problemă, spuse Voy.

— Da, rosti Harlan, cu impersonalitatea rece pe care oamenii o așteptau de la el. Are punctele ei de interes.

(Fusese oare suficient de impersonal? Cu siguranță motivele lui reale erau evidente, vinovăția fiindu-i desenată pe frunte de mărețele de transpirație.)

Scoase dintr-un buzunar interior banda perforată a proiectatei schimbări de realitate. Era chiar copia trimisă Consiliului Metatemporal cu o lună mai devreme. Grație relației lui cu computatorul senior Twissell (*acel* Twissell, el însuși), lui Harlan nu-i fușese greu să pună mâna pe ea.

Înainte de a derula banda, lăsând-o să se lipească de tăblia mesei, unde avea să fie fixată de un câmp paramagnetic slab, Harlan se opri o fracțiune de secundă.

Pelicula monomoleculară ce acoperea masa era discretă, dar nu era nulă. Mișcarea brațului său îi atrase privirea și, o

clipă, reflexia propriului chip păru să-l fixeze posomorât de pe tăblia mesei. Avea treizeci și doi de ani, însă părea mai bătrân. Nu era nevoie să i se amintească asta. Era posibil ca, în parte, fața sa lungă și sprâncenele negre deasupra ochilor și mai negri să fie cele care îi confereau expresia mohorâtă și uitătura rece asociată cu caricatura tehnicianului în mințile tuturor Eternilor. Era posibil să fie doar propria sa înțelegere a faptului că era tehnician.

Apoi însă derulă banda printr-un bobârnac și reveni la problema curentă.

— Nu sunt sociolog, domnule.

Voy zâmbi:

— Asta sună formidabil. Când cineva începe prin a-și exprima lipsa de competență într-un anumit domeniu, înseamnă de obicei că, aproape imediat, va urma o opinie categorică în domeniul respectiv.

— Nu, replică Harlan, nu o opinie, ci doar o cerință. Aș dori să vă uitați peste această sinteză și să vedeți dacă n-ați făcut undeva o mică greșală.

Voy păru dintr-odată grav.

— Sper că nu, zise el.

Harlan ținea un braț peste spătarul scaunului și pe celălalt în poală. Nu trebuia să îngăduie niciuneia dintre mâini să răpăie nerăbdătoare din degete. Nu trebuia să-și muște buzele. Nu trebuia să-și arate sentimentele în niciun fel.

De când întreaga orientare a vieții i se schimbaseră atât de mult, el urmărisese trecerea sintezelor proiectelor de schimbare a realității prin angrenajelor administrative ale Consiliului Metatemporal. Ca tehnician repartizat personal computerului senior Twissell, putuse aranja asta, închizând nițel ochii la etica profesională. Mai ales când atenția lui Twissell era prinsă din ce în ce mai tare în propriul său proiect copleșitor. (Nările lui Harlan se dilată. Acum știa puțin despre natura acelui proiect.)

Harlan nu avea nicio siguranță că ar putea găsi vreodată ceea ce căuta. Când aruncase prima privire peste proiectul schimbării de realitate 2456 – 2781, cu numărul de serie V-5, parțial înclinase să creadă că puterile rațiunii îi fuseseră deformatе de dorință. Verificase și răsverificase o zi întreagă ecuații și relații, într-o nesiguranță trepidantă amestecată cu un entuziasm crescând și o recunoștință amară că îi fuseseră predate măcar psiho-matematicile elementare.

Acum Voy parcurgea aceleași modele perforate cu o privire pe jumătate nedumerită, pe jumătate îngrijorată.

— Mi se pare, spuse el, repet, *mi se pare* că totul e în perfectă ordine.

— Vă atrag atenția asupra caracteristicilor curtării din societatea realității curente a acestui secol, zise Harlan. Este sociologie și cade în responsabilitatea dumneavoastră. De aceea am aranjat să vă văd pe *dumneavoastră* la sosire, nu pe altcineva.

Voy se încruntă. Era în continuare politicoș, dar devenise mai glacial.

— Observatorii repartizați secției noastre sunt extrem de competenți, răspunse el. Am toată siguranța că persoanele implicate în acest proiect au furnizat date corecte. Ai vreo dovadă care să reflecte contrarul?

— Nicidecum, sociolog Voy. Accept datele lor, însă le pun sub semnul întrebării dezvoltarea. Dacă datele privind curtarea sunt luate în considerare în mod corespunzător, nu aveți în acest moment un complex tensorial alternativ?

Voy îl privi lung, apoi păru vizibil ușurat:

— Desigur, tehnicianule, desigur, dar el se auto-conturează într-o identitate. Sper c-o să mă ierți că folosesc mai degrabă un limbaj pitoresc în locul expresiilor matematice precise.

— Apreciez efortul, zise Harlan sec. Nu sunt computator, așa cum nu sunt nici sociolog.

— Foarte bine, atunci. Complexul tensorial alternativ la care te referi, sau bifurcarea căii, cum o putem numi, nu este semnificativ. Ramificațiile se reîntâlnesc și calea devine unică. Nu a fost nevoie nici măcar s-o menționăm în recomandările noastre.

— Dacă așa spuneți dumneavoastră, domnule, mă înclin în fața experienței și a raționamentului dumneavoastră. Rămâne totuși problema SMN-ului.

Sociologul tresări la auzul inițialelor, reacție la care Harlan se aștepta. SMN – Schimbarea Minimă Necesară. Tehnicianul era maestru în asta. Un sociolog se putea considera mai presus de criticile unor ființe inferioare în orice privea analizele matematice ale realităților posibile infinite din timp, dar în privința SMN-ului, tehnicianul avea ultimul cuvânt.

Computarea mecanică nu era suficientă. Cel mai mare Computaplex construit vreodată, operat de cel mai inteligent și experimentat computator senior născut vreodată, n-ar fi putut face mai mult decât să indice intervalele în care s-ar fi putut afla SMN-ul. Iar atunci, tehnicianul, aruncând doar o privire peste date, decidea care era punctul exact în intervalul respectiv. Un tehnician bun greșea rareori. Un tehnician de vârf nu greșea niciodată.

Harlan nu greșea niciodată.

— SMN-ul recomandat, reluă el (vorbi rece și egal, cu silabe precise în limba intertemporală standard), de către secția dumneavoastră implică provocarea unui accident în spațiu și moartea imediată, în moduri groaznice, a minimum zece oameni, ba chiar a mai multora.

— Inevitabil, zise Voy ridicând din umeri.

— Pe de altă parte, sugerez că SMN-ul poate fi redus la simplul transfer al unui container de pe un raft pe altul. Aici!

Arată locul respectiv cu degetul său lung. Unghia albă a arătătorului, bine îngrijită, lăasă un semn slab de-a lungul unui set de perforări.

Voy reflecta cu o încordare dureroasă, dar tăcută. Harlan reluă:

— Nu schimbă asta situația în privința bifurcării trecute cu vederea? Nu profita de bifurcarea cu probabilitatea mai mică, schimbând-o într-o certitudine aproximativă, iar asta nu conduce la...

— ...practic, la RMD, șopti Voy.

— *Exact* – la Răspunsul Maxim Dorit, spuse Harlan.

Voy ridică ochii, cu o expresie ce alterna între mânie și întristare. Harlan observă în treacăt că între incisivii bărbatului exista un spațiu care îi dădea un aspect de iepure, într-un dezacord destul de vădit cu forța reținută a cuvintelor sale.

— Presupun c-o să mă contacteze Consiliul Metatemporal? întrebă Voy.

— Nu cred. Din câte știi, Consiliul Metatemporal nu are cunoștință despre asta. Cel puțin, schimbarea de realitate proiectată mi-a fost transmisă fără comentarii.

Nu dădu explicații despre cuvântul „transmisă” și nici Voy nu întrebă.

— Deci *dumneata* ai descoperit greșeala asta?

— Da.

— Și n-ai raportat-o Consiliului Metatemporal?

— Nu, nu am raportat-o.

Chipul celuilalt exprimă mai întâi ușurare, apoi asprime.

— De ce n-ai făcut-o?

— Foarte puțini oameni ar fi putut evita această eroare. Am simțit că o pot corecta înainte să fie prea târziu. Și asta am și făcut. De ce să merg mai departe?

— Ei bine... mulțumesc, tehnician Harlan. Te-ai dovedit a ne fi prieten. Eroarea secției care, așa cum zici, era

practic inevitabilă ar fi părut nejustificat de proastă în dosarul meu.

După o pauză de o clipă, continuă:

— Desigur, având în vedere modificările de personalitate ce vor fi induse de această schimbare de realitate, moartea în prealabil a câtorva oameni nu prezintă o importanță așa mare.

„Nu pare cu adevărat recunoscător“, gândi Harlan detașat. „Probabil că detestă episodul. Dacă se mai gândește mult, o să deteste și mai tare c-a fost salvat de la o scădere a evaluării de către un tehnician. Dacă-ș fi fost sociolog, mi-ar fi strâns mâna, dar n-o să strângă mâna unui tehnician. Susține condamnarea la moarte prin asfixiere a mai bine de zece oameni, dar n-ar atinge un tehnician.“

Și pentru că ar fi fost dezastruos să aștepte resentimentului să crească, Harlan spuse prompt:

— Sper că recunoștința vi se va extinde astfel încât secția dumneavoastră să mă ajute cu o trebușoară.

— O „trebușoară“?

— O problemă de trasare a vieții. Am cu mine datele necesare. Am și datele pentru o schimbare de realitate sugerată, în S 482. Vreau să știu efectul schimbării asupra modelului de probabilitate al unui individ specific.

— Nu sunt chiar sigur că te înțeleg, zise încet sociologul. Cu siguranță ai mijloacele de a face asta în propria dumitale secție?

— Fără îndoială, dar sunt implicat într-o cercetare personală, care nu doresc să apară încă în rapoarte. Ar fi dificil să fac asta în propria mea secție fără...

Dădu din mână pentru a ilustra o concluzie incertă a propoziției neterminată.

— Dorești, așadar, să se facă în *afara* canalelor oficiale, spuse Voy.

— Vreau să se rezolve confidențial. Vreau un răspuns confidențial.

— Ei bine, asta-i extrem de neregularitar. Nu pot să fiu de acord cu așa ceva.

Harlan se încruntă:

— Nu este cu nimic mai neobișnuit decât neraportarea de către mine a erorii dumneavoastră către Consiliul Metatemporal. La asta n-ați avut nicio obiecție. Dacă e să fim strict regulamentari într-un caz, ar trebui să fim la fel de stricți și de regulamentari și în celălalt. Sper că mă urmăriți, nu?

Expresia de pe chipul lui Voy era dovada clară a acestui fapt. Sociologul întinse mâna:

— Pot să văd documentele?

Harlan se relaxă puțin. Fusese depășit principalul obstacol. Îl privi atent pe Voy, care se aplecă peste benzile aduse de el.

Sociologul vorbi o singură dată:

— În numele Timpului, asta-i o schimbare de realitate!

Harlan prinse prilejul și improvază:

— Cred că este neglijabilă. Aceasta-i problema. Se află sub pragul critic și am ales un individ ca test. Firește, ar fi nediplomatic să folosesc dispozitivele secției noastre înaintea de a fi sigur că am dreptate.

Voy nu răspundea, iar Harlan se opri. Nu avea rost să meargă prea departe, dincolo de linia de siguranță.

Voy se ridică:

— O voi transmite unui trasator de viață. Vom păstra confidențialitatea. Înțelegeți, totuși, că asta nu înseamnă stabilirea unui precedent.

— Bineînțeles că nu.

— Și, dacă nu te superi, aș dori să urmăresc efectuarea schimbării de realitate. Am încredere că ne vei onora prin supravegherea personală a SMN-ului.